

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön előfizethető helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453. sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnyí folytaték 's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország- és Erdély. (Kinevezések, előléptetések, halálozás. István kir. helytartó levele a magyar gazdász egyesület m. elnökéhez. Javaslát a Balaton-lecsapolatásról, Sió folyam-szabályozásról, s Balatonnak a Dunával hajózható csatorna általi összekapcsolatásáról. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Abauj, Borsod, Somogy, és Vas megyék közgyűlései; Erdélyi országgyűlés.)

Külföld (Amerika, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Oroszország, Görögország, Törökország, elegehírek.) Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ócs. s ap. kir. felsége P a u l y Károlyt magy. kir. udv. kancelláriai titoknokot nyugalmomba helyezni s kir. tanácsos címmel díszíteni; N a g y Lajos udv. titoknokot pedig szent István magyar kir. címernökévé érdemesíteni legkegy. méltóztatott.

Ócs. s ap. kir. felsége, báró M e d n y á n s z k y Eduárdot Trencsénmegye tisztb. főjegyzőjét a magyar kir. helytartótanácsához tisztb. titoknokul kinevezni, H o r v á t h János, kir. ügyési segédet Baranyamegyében s pécsi püspöki jószág-igazgatóját magyar nemessé emelni legk. méltóztatott.

A pozsonyi váltótörvénysekkel megüresült ülnökségre S z i n o v á c z György ottani tollvivő lón érdemesítve.

A megüresült tiszlezi főhutmányosi állomásra M a r k u s Károly k. gyakornok és óhegyi ideigl. főhutmányos; — D e s c h a n Kálmán k. gyakornok pedig Olaszianban k. ellenörködő tizti-irnokká alkalmaztatott.

R u d l o f f Frigyes, stavnai k. kamrai erdőőr nyugalmomba helyeztetett. P a u l t a u f József vágúj helyi kir. sőbeszedő pedig meghalozott.

R i k k e r János királymezei erdő-hivatali ellenör és számadó saját kérelme következtében hasonló tisztminőségben Körösmezőre helyeztetett által.

L ó c s é n, febr. 20án 1847. Folyó hó 17kén meghalt W i t t e h e n M i h á l y, Szepesmegye táblabírja, kakaslomnici evangélicus lelkész és kárpátjai esperes, életének 74dk. k.-lomnici lelkészségének 40dik évében. Hídeg teteit utolsó nyughelyekre kísérték számos növendékei közül is sokan, kiket részint mint a poprádi iskola felső osztályának egykori kitünő miveltésű tanítójá, részint mint több úri házból származott nemes ifjak nevelője, hasznos polgárokká képezett. Béke hamvainak! Közli F a b r i c z y Sám.

István főherczeg kir. helytartó ő fensége válasza a m. gazd. egyesület gyászfeliratára: Nagyságos gróf, másod elnök ur! Szívemből köszönöm azon érzelmeljes részvétet, mellyel boldogult édes atyám kimulta feletti bánatomban a magyar gazdasági egyesületet oly melegen osztozni látom, s mellyből oly jól esett tapasztalnom, hogy a' dicsőült halála által szenvedett érzékeny veszteséget az egész egyesület őszinte szívvel kesergi.

S valóban a' boldogult áthatva azon roppant fontosság érzetétől, mellyel a' mezei gazdászát kivált honunkra nézve bir, országos gondjai s fáradszatos munkássága mellett legnagyobb érdekekkel viseltetett mind az iránt, mi az okoskerü gazdaság fejlődését — mellyet a' gazdasági egyesület is feladatul tűzött ki magának — hazánkban előmozdithatná; s valamint hű pártolója volt mind annak, mi e' részben üdvös történt, ugy ezen egyesület által különösen méltánylott példával ment itt is elő, s a' nagyszerű feladás megoldása körül valóban fáradszatos munkatárs volt.

Miért bizton vélem remélhetni, hogy emléke áldott fog maradni az egyesület keblében is; valamint részemről édes köteletségnek tekintem atyám enyészhetlen nyomdokait e' téren is híven követni, s nem mulasztani semmit, mi által az egyesület közhasznu működéseit elősegíteni lehetend.

Egyébiránt nagyságodnak s általa az egész egyesületnek szíves köszönetet mondva bizalomteljes ragaszkodásiért, mellyel királyi helytartói pályámon üdvözölt, állandó hajlandósággal maradok. Nagyságod —

Bécs, hójtéló hó 16kán 1847. — Jóakarója István s. k. kir. helytartó.

Javaslát a' Balaton-lecsapolatásról, Sió folyam-szabályozásról s Balatonnak a' Dunával hajózható csatorna általi összekapcsolatásáról.

A' Balaton-lecsapolást, valamint az abból eredő Sió folyam-szabályozást régtől fogva tervezgetik. Ez utóbbi az ozorai malomig már szabályozva vagyon, innét kezdve a' Balatonig szabályozatlan s három malom van rajta, az ozorai, mező-komáromi, és kilitii.

A' Balaton egészen lecsapolni nem lehet, (kár is lenne!) — hanem csak alább szállítani annyival, a' mennyi esést a' Sió- folyamon létező három malom elfoglal. Legmélyebbre szállíthatatik, ha mind a' három malom — ke-

vesebbre, ha a' m. komáromi és kilitii — legkevesebbre, ha csak a' kilitii szüntetik meg. Malom-megszüntetés nélkül a' Balaton alábbszállítani lehetlen. Azért leginkább a' malmok kérdése miatt maradt annak elhatározása és munkába vétele mindedig függőben. Azért voltak sükeméltüliek az e' tárgyban már többször tartott összejövetelek. A' siói malmok királyi biztosság jóváhagyta mellett építettek a' szerint, a' mint most állanak, ennél fogva véleményem szerint, azokat egész értékük árának megtérítése mellett lehet csak megszüntetni. Ezen ár nem csekély összegre rug, azért nem csuda, ha azt az illető birtokosok jövőndő és csak reméllett haszon fejében mindedig meg nem ajánlották.

A' Balaton-lecsapolás kérdése eddig legjobban csak a' balaton-melléki mocsárok és bozótok birtokosait érdekelné, inkább függőben maradhatott. De most, miután több lelkes honfi erélyes közremunkálásával a' balatoni gőzhajózás életbe lépett, — most midőn helységek s vidékek egymással versenyezve igyekeznek magokat a' Dunával, a' fővárossal olesó és gyors közlekedési eszköz által összekötöni, ugy hogy a' melly hely illyennel ellátva nem lesz, az ma holnap — háttérbe szorítva, a' nagy piacról kizárva — tönkre jut, — most, miután a' Balaton kérdése nemcsak egyeseket, hanem egész vidéket, egy ország részét érdekel, ennél fogva mondhatni, mintegy országossá vált: itt az idő, hogy a' Balaton sorsa határozassék el, ezt továbbra is függőben hagyni kár nélkül nem lehet, nem szabad. —

Ugyanis a' balatoni gőzhajózáshoz megkivántató kikötöket, kiszálló- és rakodó-helyeket, csak a' Balaton sorsának elhatározatása után építhetni biztosan. Különbö meg történetek, hogy a' Balaton néhány évvel később csapottatván le, a' mostani építések haszontalanokká válnak s más újakat kell helyettük máshová építeni, — mi által tömérdek munka vesz el, — a' gőzhajózás — ha mindjárt az építési költségek a' társaságnak megtérítetnek is — sok kárt és hátramaradást szenvedne.

A' balatonparti birtok valódi értékét csak ezután nyeri meg. Mert reményelhetni, hogy a' gőzhajózás a' Balaton gyönyörű vidékén nagy élénkséget idézend elő, mellynek következtében vidékek is fognak ott birtokot szerezni, a' Balaton mellett mulató- és lakházakat, raktárakat s egyebet szerezni. De ezt biztosan csak akkor tehetni, midőn a' Balatonpart és vízállás már állandósítva lesznek.

A' siói malmokat megszüntetni, vagy állandóul megjavítani — a' Sió bozótját kiszárítani — szinte a' Balaton vízállásához képest lehet és kell.

Utóljára szükséges a' Balaton jövőndőjét bizonyosan tudni azért, hogy a' Sió folyamot is ahoz alkalmazva lehessen hajózhatóvá tenni s így a' Balaton a' Dunával hajózható csatorna által összekötöni. Mert hát „mi m i n d i g csak a' Balatonon evezünk? ugyan miért ne mennénk hajózható csatorna által legalább a' Dunára? —” miért ne mennék? midőn a' csatornának nagyobb része már kész. Ennél könnyebb munkával és olesóbban készíthető hajózható csatorna nehezen létezik, és ha a' hírelt soprony-készthelyi vasut idővel létesül — ha a' Mura vize Zala folyóval hajózható csatorna által összekapcsolatik, egyik leendő a' legnevezetesebb és leghasznosabb csatornák közül.

A' Balaton-lecsapolási kérdés megfajítása négyféle-kép eszközölhető t. i. vagy lecsapolatik a' lehetőségig — vagy csak felényire — vagy egy negyed résznyire — vagy utóljára: marad mostani állapotában.

Hogy a' Balaton lehetőségig lecsapolni lehessen, — szükséges a' Sió létező három malmot megszüntetni — azután az ozorai malom alul, a' már kész csatornától kezdve a' Balatonig, elegendő széles csatornát lehető legkevesebb fenék-eséssel ásatni. Ezen egy csatorna által a' Balaton vize alább száll, a' Zala és Somogy megyékben Balaton mellett létező bozótok, ugy a' Sió bozótja is kiszáradnak, a' hajózható csatorna készen lesz. De lássuk mennyivel szállhat alább a' Balaton vizsine az említett munkálat által?

A' Sió folyam hossza az ozorai malomtól a' Balatonig 20 ezer vont öl. Ezen távzatban a' vízszin-esés az ozorai malom aluli száritó csatorna vízszinétől — a' Balaton vízszinéig 22 láb. Azujonnan ásandó csatorna fenék-eséseül 10 lábat véve, a' Balaton-lecsapolásra maradna 12 láb,

*) Gr. Széchenyi István Balatoni gőzhajózás 10ik lap.

azaz minden előfordulható esetet használva, a' Balaton 12 lábbal vagy is két öllel lehetne alább szállítani.

A' Balatonnak ezen két önyi alábbszállítása a' három malom árának megtérítése és a' mély ásás miatt legköltségesebb. Hogy egyszersmind leghasznosabb és célszerű e? — azt a' kiszáritandó tér értékének, a' reá fordítandó költséggei összehasonlítása, és egyéb érdekek megvizsgálása után tudhatni. Véleményem szerint ez még most nehezen létesíthető, leginkább a' malmok, különösen az ozorai malom miatt. A' siói malmok létele, addig míg azok másféle malmokkal pótolva nem lesznek — a' sióvidéki lakosokra nézve — életkérdés. Jelenleg ezen malmok közelében más jó malmok nem léteznek, a' gabonát, mellyet ezek örölnek, egy napijáró földdel kellene meszszebb vinni, melly tömérdek költséget és időpazarlást okoz s így a' szegény embert szerfölött terhelné.

Ezt tekintve, könnyebben létesíthető, a' nyerendő haszonhoz képest legkevesebb költségge járó s véleményem szerint legezlszerűbb lenne a' Balaton csak felényire, vagy is egy öllel szállítani alább. E' végett a' kilitii és m. komáromi malmokat kellene megszüntetni, azután az ozorai malomtól kezdve a' Balatonig a' völgy keleti szélén hajózásra is alkalmas malomcsatornát ásni. Ez által a' Balatonig egy öl esést felvehetni, mellyel a' Balaton vize egy öllel alább száll s a' mellékes mocsárok és bozótok kiszáradnak. Az ozorai malomnál a' mostani zúgó helyett, szekrényes zúgót kell építeni, mellyen a' hajók a' malomfej fölötti vízről, a' malmon aluli vízre mehessenek.

Hogy a' Sió bozótja is kiszáradjon, szükséges száritó csatornát is ásni, — az ozorai malmon alul kezdve odáig, hol a' malom csatorna oly mélyen fekszik már a' földben, hogy az egyedül is elegendő a' bozót kiszáritására. Ott, hol a' száritó csatorna a' malomcsatornába ér, táblás zúgót szükséges, melly a' fölőleg, sőt a' malomcsatorna tisztításakor az egész Sió vizet a' száritó-csatornába vezesse.

Hacsak egy negyed részre, vagy is három lábnyira akarnánk a' Balaton vizét leszállítani, akkor egyedül a' kilitii malmot kell megszüntetni. Ez által a' kivánt három lábnyi alábbszállítás eszközölve lenne, de csak azon feltétel mellett, ha — mint már feljebb is említém — az ozorai malomtól kezdve mind malom-, mind száritó-csatorna ásatik, — amaz a' malmok és hajózás kedvéért — emez hogy a' malmokra szükségtelen fölőleg vizet felfogja és elvezesse, egyszersmind a' Sió bozótját kiszáritsa. Ezen új csatornák nélkül gyakorta megtörténék ezután is, mint most, hogy midőn a' Sió vize nagyobb, az — a' bozót közötti rendetlen csatornában — kellőleg el nem folyhatván — a' fokszabadi határban, a' kilitii malomfej magasságáig is felduzzad — a' mikor két lábnyi is alig lenne a' Balaton apadása. Hogy hajókkal a' m. komáromi malomnál is el lehessen menni, itt is, mint az ozorai malomnál, szekrényes zúgót szükséges építeni.

Végre ha a' Balaton, mind a' mellett, hogy lecsapolatása kiszámíthatatlan haszonnal kínálkozik, s ezen haszon aránylag igen csekély áron megnyerhető — nem csapottatik le, hanem mostani állapotában marad: akkor a' Sió folyam egyedül is szabályoztathatik aképen, hogy mind a' három malom megmarad, sőt a' kilitii és m. komáromi megjavul — a' Sió bozótja kiszárad, folyama pedig hajózhatóvá lesz. Melly hármast célt következőkép érhetni el:

1) Az ozorai malomtól — a' kilitii malomig hajózható malomcsatorna ásatik a' völgy keleti szélén, oly kevés fenék-eséssel, hogy arra — az ozorai malomfejtől a' Balatonig találtató 18 láb esésből, — csak 8 láb fordítassék — a' három malom nyomó vize összesen lenne: 6 láb, maradna még 4 láb esés, mellyből mind a' kilitii, mind a' m. komáromi malom kapna két lábat, miután — ezen esetre alkalmazva — folyástjó sikerrel örölhetnének. — De hogy a' malmok a' nagy víztől ne szenvedjenek, egyszersmind a' Sió bozótja kiszáradjon, szükséges.

2) Az ozorai malmon alul a' már kész csatornától kezdve — a' kilitii malomig száritó-csatornát is ásni.

3) Hogy a' hajók a' malmoknál a' csatornán fel és alá járhasanak, mindenik malomnál szekrényes zúgót kell építtetni.

4) Szükséges a' Siótorkolatot, melly a' Balaton apadásakor annyira elszokott iszapoltatni, hogy a' malmokra kevés, sőt néha semmi viz sem folyhat — czélszerűen, az eddigieknél szilárdabban és műértőleg készítendő, legalább egy öl mély vizig benyúló töltésekkel ugy megerősíteni, hogy ezután soha be ne iszapoltathassék.

51

tásból kivánták volna a birtok különbséget megtudni 's az arányt nem a jelenleg is használat alatti, de általánosan minden nemű földterületek mennyisége szerint meghatározni; de ezen aggodalmat eloszlatá ügyes mérnökünk, ki a felnyitott térképből egy pillanatra kiszámítá a teremben, hogy az adózók bemondásával egyezik a közbirtokossági 's urbéri földek területe és a jobbágy erőnek az 1844: IX. k. t. cz. 17, 18 's 19 §-ai értelmében ki rendeltetése a' cseréhi járás főszolgabírójának köteltségül tételtett, ki többet magával hasztalan sürgeté ezen munkának köztartozásba leendő beszámítandását, pedig a' szegény posványos jobbágyok aligha viszatudják pótolni gazdasági foglalkozásaik hátmaradását nélkül az adandó szomszédiségedelmet. Ezen náunk igen nevezetes tárgyon kívül még nyertünk időt e' napon egy pár ügy-tárgyalásra, melyek közt feltűnt egy gróf részéről megyei felszólításra tett ügyvédi nyilatkozat, melyben megsértetésül említtetik e' megye azon tette, hogy Gömör megye úján szólította fel a' grófot a' dargói utra tett 400 ft. ajánlatából hátra levő 200 ft. befizetésére 's igértetik az őszszeg megadása közvetlen felszólításra: a' fontos okok mellőzésével, ismét felszólításra határozatott. Feltűnt még az e' napon tárgyalásra került 5 nyomorult hegyi helységünk adóbeli tartozásainak 1840-től szerfölött nagyra szaporodta okai vizsgálatára kiküldött bizottság jelentése, melyből megtudtuk, hogy azon öt helység két egymástáni jégverés miatt reájok súlyosult szegénység következtében 2276 ft. 29 kr. adóval maradt adós, melyből 110 pft. 7 kr. a' beszedő de elpusztult bírónál maradt 's bevehetlenné lón, 111 pft. 5 krt a' bírák elközlötték 's vagyonaikból bevehetni, a' többi pedig a' lakosoknál mind tartozásban van. Így mennek a' helységek számadásai! így tudunk mi meg mindent hat 's több év múlva, mit meg tudhatunk! —

Február 13-dikán egy gyermeke anyai vagyonait elvesztegetett apának utolsó tékozlása vizsgálatára törvényszéki határozat által kiküldött bizottság jelentése vonta magára a' rr. figyelmét. A' bizottság nemesak az eladott erdőt, de (mire utasítása nem volt) az abból 10 nap alatt már ki is hordatott 417 öl fát is ideiglenes zár alá tette több ok között azért, mert az erdő fáját szinte elidegeníthetetlen ingó vagyonul tekinté 's mert a' vesztegető apának semmije sincs. A' zár megállapított. — Egy megye erkölcsiségét talán leginkább megítélhetni abból, milly lelkesedéssel 's igazság szeretettel fogja fel az elhagyott árvák ügyeit? Náunk már nem egy példa volt arra, hogy az árvák vagyona a' szivtelen apák 's keletlen rokonok által köz tudomásra elharácsolattak, még pedig volt eset, melyben a' megyei küldöttség tudtával is; most lelkes részvétre talált a' fenforgott árva ügye, ámbár most sem maradtak el illy nyilatkozatok „inkább száz árva vagyona veszzen el, mint a' törvénykezés (kivált a' diésó magyar!) rendszere megsértessék“ — „a' bizottság törvénytelenül tesz akkor, midőn olyat tesz, mire határozata nincs (akár becsületlen lelkiszeretettel, akár nem?)“ hogy az erdő nem vagyon, de jövedelem, miről az apa számolni nem köteles! stb.

Sok panasz hallatott már a' felől, hogy kivált a' szűk időkben szerfölött nagy a' katonaság, most egy népes mező város panaszul terjeszté föl, hogy kebelükben 1844-ben 3758 katona 2210 ló, 1845-ben 4763 katona, 2312 ló számlálást 's kérte e' nagy teherből felmentését eszközölni a' hadi főkormány illető uton megkeresték, hogy az utazó katonaságot más szomszéd helységekbe is utasítsa. Még a' Tárzába szakadt Hernád vízének rendes árkába leendő visszavezetésére 200 szekeres és 300 gyalog napszámot rendeltünk az illető uradalomnak segedelmiül adni; főispán helyettesünk a' fizéri járás szolgabírói megürlt hivatalát egy ügyes tag kinevezése által betölté; a' husárát 12 król 11-re eszkentettük azért, mert szomszéd Zemplén megye 9 kra szállítá 's az olvasatlan tömördek iratok tárgyalását ápril 12-kén tartandó közgyűlésünkre halasztva eloszlottunk. — A' törvényfolyam mártius 8-kán, fenytő törvényszékek 9-kén, polgári törvényszékek 15-kén kezdetek el. — Február 16-kán 1847.

MISKOLCZ, Febr. 20-án f. hó 8-ától két hétig tartott évnegyedes közgyűlést megyénknek főispáni helytartónk nyitá meg, érzékeny szavakban említvén meg mindjárt üdvözlő szavai után a' két csapást, mely honunkra ez évvel súlyosodott, melynek hatása mindenfelé igen érezhető — a' közínséget és a' nádor halálával történt országos vesztéséget. — Az első tekintetében felhívá a' rendek ezélszerű és sietős intézkedésekre, az utóbbira nézve az első napot kizárólagos tanácskozással tűzé ki a' RR. jóváhagyásával. — Felolvastattak tehát az e' tekintetben kelt h. tanácsi levelek, — a' gyászeseményt, — 's István főherczeg ő felsége helytartóvá lett kinevezését tudatók, felolvastattak több törvényhatósági levelek ez ügyben keltek, némelyek nádor- emléket, mások (Szepes és Temesé) István főherczeg ő felségét kijelölés nélkül nádorrá választani — indítványozók, de mindnyájon átlengt a' fájdalom bús érzete:

— felolvastattak az udvari 's hivatalos gyászt tudató; 's az abbani részvételnek legfelsőbb helyen szivesen leendő vételét tolmácsoló leirat, — 's ezeknek következtében érdekes vita keletkezett, melynek részleteit nem, csak eredményét engedni szük térem előadni, azon eredményt, melyel Borsod ujjolag tanusítá, hogy az alattvalói hűséggel, az uralkodóhárhoz ragaszkodással igen jól tudja párosítani az alkotvány 's nemzeti jogok iránti szeretetét: érzékeny fájdalomokat fejezzék ki a' rr. az országos közvesztéséget felett, 's kinek érdemei méltányolással hivatala félszázados ünnepére részökről is mindent megtenni ohajtottak volna, a' közbánatra elhunytak állandó emléket alkotni részökről is hálás kötelességöknek érzik, de azt legnagyobb szerűnek 's a' nagy halotthoz méltónak csak az országosan egybegyűlt rr. által meghatározható módon vélik eszközölhetni, 's e' tekintetben annak idejében utasítással ellátandják követeiket. A' k. helytartói kinevezést illetőleg, — bár azt, hogy e' helyt a' nagy halott méltó utódja foglalja el, a' nagy vesztésé némi kárpótlásul veszik is, — érzékeny aggodalom fogta el a' rr-t, hogy a' k. helytartó kinevezése által az országnak annyi törvényekben biztosított, de eddig még nem teljesülhetett ohajtsát — fejedelmét ha bár csak az év egy részében is határai között tisztelhetni — ez uttal is következőleg meghiusulva látják, 's a' rr. e' tekintetben törvénybiztosította ohajtsukat az illető helyen ismételve nyilvánítani el nem mulasztandják, valamint azt sem, hogy a' k. helytartó tanács felállítását óta, a' helytartó tanács testületre ruházta által az addig egy személyben — a' k. helytartó személyében egyesült hatalom, ezen cím ujjolag feleleveníté 's egy személyre ruházása, a' n. m. helytartó tanács jogainak sérelmére, 's csorbulására ne szolgálhasson, kéri továbbá a' a' rr. ő felségét arra, hogy az országgyűlést annak idejében megtartani változtassék annyival is inkább, hogy a' nemzet a' nádorválasztás törvényszabta jogát mielőbb gyakorolhassa. — Es itt felkölték a' rr. méltó aggodalmát azon trthósági levelek, melyek az elhunyt főherczeg nádor általuk eléggé nem méltányolható érdemei iránti hálától buzditatva, 's azon reményektől felgerjesztve miket fenséges fia jelleme nyújt, a' nemzet egyik legsarkalatosb jogát a' nádorválasztást — tvényszabta útától eltérőleg, — kijelölés nélkül közfelkiáltás által kívánják gyakorolni, 's e' czélat pártolására bennünket is felszólítanak. — Mások István főherczeg kijelölését felírásilag kéri indítványozzák. — A' rendek a' felolvasott levelek czélzataiban nem osztozhatának; nem a' kijelölés iránti kérelemben, mert a' kijelölési jog ő felsége kezeiben levén, arra hatni akarai körükön tulterjeszkedni akarásnak tartanak: — a' kiáltás utáni választásról tett indítvány pedig alkotvány ellenesnek találják, 's e' tekintetben körlevelet bocsátanak minden törvényhatóságokhoz, őket a' nádorválasztásban a' törvényszabta uthoz állhatatos ragaszkodásra felszólítot.

Második nap délelőttjét a' közgyűlésileg elrendelt gyászszerartások foglalká el. — A' többi napok nevezetesebb tárgyai voltak még: a' közinség feletti intézkedés; — a' Reviczky magtárt nyitók meg annak enyhítésére, melyben most mintegy kétezer köből élet van; 's szép ajánlattal, mely 5 ezer embernek egy hónapig élelmet ad, majd nem hogy elkéstünk; mert mire a' szbírák ad normam „majd ki viszi a' penna“ adott utasítások szerint a' segélyt érdemlők öszveírását bevégzik, míg a' kiosztási kules kidolgoztatik, 's végre kioszthatatik; a' tavasz, 's vele a' munka ideje beáll, a' mikor már segélyt osztani — ha csak a' tehetetlen nyomorultaknak nem, — legszelidebben szólva helyesességszerű bőkezűség. Igen szép intézetünk nekünk borsodiaknak a' Reviczky magtár, 's következeiseiben áldásos jövőjü, ha ügyesen, pontosssággal, 's lehető legjobb gazdasággal kezeltek; de ez ám a' bökkenő! — A' nélkül hogy a' kezeltésre isten nevében kért, 's azt csak becsületből vivő tisztviselőket csak legtávolabbról is gyanusítani, szándékunk volna, kénytelen vagyok megvallani, hogy az eddig sajnálatra méltólag kezeltetett; nem a' tisztviselőkből, hanem magában a' kezelési rendszerben a' hiba, melyen czélszerű szabályokkal, 's becsületesen fizetett de felelős hivatalnokkál 's rendszeres választvány nevezése által kellene orvoslást — gyökeres orvoslást tenni; — akkor nem lennének ép a' legnagyobb szükség idején annyi kint lévő 's ha tőkében nem is, de a' szabályszerű felhatalmozódott kamatokra nézve bizonyosan bevehetlen tartozások. Ez egy intézetünk van, melynek hatása annak idejében, — ha jól 's czélszerűen gyümölcsöztetik, minden osztályra kiterjed, 's segélye nagyobb szerű 's áldásos, annyival inkább mert míg használására kerül a' sor, évek hosszu sora telik el, 's ez alatt mindig kinövi szükség idejében megapasztását; — és még is csodálkozunk kellene a' különben gondos Borsod e' részbeni figyelmeltenségén, ha trkönyvünkben már ismerősek nem lennének a' magyar occasionalistaságával; no de itt az a' lk a' lo m, felnyiták szemünk milly gyöngy van kezeink között, 's vele hiszszük a' tudat is felébredend hogy azt becsülni 's értéket nevelni igyekezzünk. — A'

Pesten felállított dohánytrafikák b. V. L. indítványá következtében fölkölték a' rr. figyelmét, a' kik aggódva az alig keletkező nemzeti ipar egyik ágának gyenge versenyezését kizáró, 's természetvény árára is viszszaható ezen új mozgalomtól, mit könnyen egyedúraságra hittek fajulhatónak, de vezéreltetve azon nemzetjogi szempontoktól, hogy kormányának a' már kezében levő, 's közszükségre fordítandó jövedelmeit, új csatornák által, kivált ha azok a' közjóllétre káros hatásuaknak elővéleményeztetetnek — nevelni, a' közszükségek nevekedeése, és országgyűlési megegyezés nélkül, szaporítani nem lehet; — felírásit intézendenek e' tárgyban. — Több érdélyi törvényhatóságok levelei is tárgyalattak, melyben inkább az egész Erdély mint a' részek visszakapcsolását kéri eszközöltetni; mire azt határozók, hogy törvény lévén alkotva e' tárgyban, annak végrehajtását siettetni törvényhatósági kötelességünk. — A' közbátorság ügyében, mit több utcai megámadások zavartak meg, 's a' m. keresztési gyilkosság, — első alispánunk indokolt előterjesztéssel a' statárium kérését indítványozá. Köz sensatiót okozott Borsod eddigi elvei ellenében tett ezen indítvány, de végre különösen azon szempontból kiindulva, hogy a' közbátorság megyékben, mely különben mint egy sziget állana a' statárium megyék közepette, igen kegyelmi állapotba jöhetne, és okvetlen menyhelyévé kellene válnia a' rögtön itélő székekkel ellátott törvényhatóságokból menekülő gonosztevőknek, — méltányoltatt. — Most tehát már azon meglehetősen kellemtelen esetre nézve, ha valamely jámbor vagyonunkat kirabolná, vagy torkunkból a' hangot kimetszené (mitől Isten őrizzen, mit is érne a' magyar torok nélkül, — kivált restauratio?) előre vigasztalhatjuk magunkat azon édes reménnyel, hogy bántóinkat irgalmatlanul elítélük 's az életet magosabb szempontból nézni megtanítják — ha előbb elfoghatják! — Szép dolog, igen szép! — a' magyarnak sok illetén solatiuma van; könyvet lehetne róla írni; de térjünk át, miután az S. betűnél lapozunk, a' gyűlés mások S-ére a' scontró olvasásra; — mulatságos egy jelenet vala ez; hogy hosszu volt a' litánia gondolható, — a' felolvasó jegyzőnek torka rekedt belé; — 's mi lett az eredmény? a' ki ott volt, felelt jót rosszat az őt illető scontróra, mulatságos volt néha hallani az elhamarkodott: „be van adva“ feleletet, mi előtt a' felelő a' kérdést végig hallgatta volna; — történt egy kis heveskedő vitázás is a' gyűlőlt scontrókönyv (melyben elég hiba csúszhatik be, meg kell vallani) és a' szbírói jegyzőkönyv hitelessége felett, persze az illetők között; — ohajtanók ha e' scontróolvasás, melynek kiadása (tapasztalásunkból tudjuk) egy év óta pontosabban vitetik, a' határozatok teljesítésére máskor üdvösebb hatást gyakorolna, — így az annyira ohajtott 's vajmi gyakorlatlan tapintattal felülről kezdeni vélt, de alólról még próbálni sem mert felelősségnek némi pótléka lenne. — S.

SOMOGYBÓL. Folyó év február hó 1-én tartott évnegyedes közgyűlés főispán ő mlgnak a' fenséges nádor halála, és a' hon mélyen érzett vesztésége feletti gyászbeszédével nyilván meg — el nem mellőzhetőnek mondá abeli megnyugtató érzésének kijelentését, melyet fenséges királyunknak István főherczeg helytartói kinevezését tárgyzó leiratából nyert. Azonban arra szólítá fel a' kkat és rret, hogy mindenek előtt azon helytartó tanácsi intézvényt vennék tárgyalás alá, melyben ő felsége e' megélt is a' kir. hivatalnokokra rendelt három hólnapi gyászbani részvétre híván fel, kijelenti: miként ezen részvételet a' megdicsőült iránti hálás érzés 's ön felsége személyéhez ragaszkodás zálogaul tekintendi. — Ennek folytában a' felolvasott leirat ellen M. L. annyiban nyilatkozott óvással, a' mennyiben az illy gyász mint magánosok körébe tartozó kormányzések után rendeltetik el, miért ennek el nem fogadására szavaz. Z. A. kedv. emberek iránt egyik vagy másik keblében támadt emléket olly annyira tiszteli, hogy annak bármí módoni kijelentését sem gyanusítja, nem épen ez esetben, hol a' leiratból M. L. nehézséget magának kimagyarázni nem tudja, mert ő felsége monarchicus helyzeténél fogva magány uton 's így a' jeleninél más alakban nem nyilatkozhatik. — Ezekre az e' l n ö k által pedig az jegyzetelt meg, miszerint a' leirathban gyászra legkissebb kényszerítés sincs, a' felsőbb beavatkozást nem lehet másnak tekinteni, mint az illy alkalmakkal szándokba vett ceremonialék iránt egyformaság tekintetébeni intézkedésnek. — És így határozattá lett, hogy a' megye azon magas férfiu emlékének, kit kevéssel ezélt nádorsága félszázados ünnepén a' nemzet általános lelkesedéssel megüdvözölni készült, ép ez ünnep első estvéjéni elvesztését mély megilletődéssel 's benső tisztelet érzésével gyászolván — kegyelet hálájával adózik, egyszerűs mind ünnepélyes szent áldozatokat tartatni rendel, és ennek következtében az engesztelő áldozat Kaposvárott febr. 3-án számos megyei tagok jelenlétében meg is tartatott. Olvastattott ezután a' nm. helytartó tanácsnak a' főherczeg István kir. helytartóvá ő felsége által lett kinevezését tudató levele. — M. L. e' leiratot közjogi tekintet-

ben s értelemesnek látja, mivel a helytartói hivatal az 1741: 9ik t. cz. szerint a nádorsággal öszvekött tisztség, lege iunctum officium, de ha ez külön fenállhatna is, még sem lehet törvényes főispánnak jász-kunok bírójának, hétszemélyes tábla elnökének tartani, mert a törvények, (mellyeket egyenként felolvasott) e hivatalokat egyedül a nádorra ruházzák, és így mint helytartó sem egyik sem a másik helyen nem hivataloskodhatik. —

Egyébiránt a kinevezett István fezeg ő fensége szemé-lyéhez sokkal több megnyugtató érzéssel csatlakozhatik, mint bármelylek a törvényben a nádor nem létében kimondott helyetteshez, — E' véleményhez járultak gr. Z. P., gr. S. K.*) urak is. — Ellenben K. M., X. I. előadák, miként a helytartók hajdan különfélek voltak, Zsigmond, András idejében is léteztek, sőt a későbbi 1530: 16dik t. szerint locumtenens capit. különböző személy volt. — A' boldogult nádor is elsöben helytartói tisztelet viselt a nélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna ebből sérelmet csinálni, mi oknál fogva a helytartói kinevezést jogszerűnek nyilvánítják, és István főhercegnek tisztelkedő, ő felségéhez pedig annak a kijelelendők közé leendő sorozásáért egy kérelmi felirást ohajtanak. Z. A. a helytartói kinevezésben szinte nem talál sérelmet, egyébiránt abban, hogy mint helytartó főispán sat. nem lehet M. L. val egyetért. K. V. őt a leirat szavai, mellyek István főherceget ideiglenesen csak azon jogokkal ruházzák fel, minökkel Albert herceg mintk. helytartó birt, megnyugtaltják, és így elfogadván ugyan az intézvényt, az országgyűlési utasítások közé mégis feljegyzendőnek kívánja azt, hogy a nádor kijelelési okirat a választás előtt felbontva, közöltessék a megyékkel. I. Zs. hasonló értelemben nyilatkozik, azonban mivel a kir. helytartói jog s kötelesség köre törvényben világosan kijelelve nincs, ez a legközelebbi országgyűlésen törvény által körülírasson. P. B. Sokkal nagyobb sérelmet lát a boldogult nádor kinevezését tartó 1796ik és a mgos elnök által ez alkalomra a m. levéltárból felhozott intézvényben, mert ebben az akkori k. helytónak nádori jogok adtak, e' jelenben pedig csak az előbbi idökbén gyakorlott helytartói jog említtik. Történetek e' tárgyban még többek által s hozszabb vitakozások, azonban a nagy többség abban öszpontosult először: hogy örömmel értették és ohajtasukkal találkoznak vallák ő felségének abbéli akarátát, melly szerint fenséges István főherceget kir. helytartóvá nevezni méltóztatott. Másodszor: ohajtasuk legbuzgóbbika: hogy ezen ideiglenes viszony után mint nádort e' honhoz csatolva lenni láthassák, miért is alázatos felirással megkérik ő felségét, hogy azt a kijelelendők közé igtatni kegyeskedjék — részükrol ő felségének elválasztását követeiknek már is előre kötelességökké tevén. — Harmad-szor: ezen örömközépette sem felejtkezhetvén meg alkotmányos jogaik s kötelességeikrol, követeiknek utasításul adatni rendelték, hogy a kijelelés felnyitását és küldökkel leendő közöltetését sürgöljék. — Negyedszer: az országgyűlési utasítással foglalkozó választványt oda utasították: hogy a helytartói jog s kötelesség körének meghatározása érdemében véleményt adjon. Szóba jött az új helytartóhoz intézendő felirásnak kérdése is, miután ez ellen a megyének bármimémi tisztelkedéseket kizáró végzése áll; mellynek fentartása mellett most is igen sokan erőlyesen küzdöktek, béléltva K. V. előadása szerint azt, miszerint a' tisztelkedő felirásnak ez uttali viszatartása legnagyobb erősségül szolgálna a' mondott megyei végzés tovább is épségben tartására — azonban többen kivételre szavazván végzés lön: hogy a kinevezetés feletti örömközépet felirásban nyilvánítandják ő felségénél azon világos kijelentéssel mindazáltal, hogy üdvözölő felirásokat mellözni rendelö végzésöktöl ez egy esetben kivételt tézve azt jövöre épségben fentartani kívánják. (Folyt.)

VASMEGYE ÉVNEGYEDES KÖZGYÜLÉSE.

Szombathely, februárius 19én. Február 8án vevé kezdetét évnegyedes közgyűlésünk, mellyre minden rendü és osztályu hallgatök legszamosabban gyültek öszve. — E' közgyűlés — tudva az ország veszteségéböl eredt szomorú eseményt, úgy több közfigyelmet érdemlök tárgyak elkerülhetetlenül szönyegre jövetelét, előre is igen érdekesnek jösolttván, a' legtavolabbrol is beédesgeté a' különben hon dohányozni szeretök thirákat is — s így nem volt csoda, hogy tanácskozök termünk zsufolásig tömve lett. — 10 órakor megérkezvén Sz. I. első alispán ur, székét elfoglalva főispáni helyettes távollétében a' gyűlést megnyitá. — Minthogy ez volt az új év kezdetétöl a' legelső gyülekezet, mellyben a' rendekkel találkozni szerencséje jutott — figyelmzettette öket, hogy e' jelen évben, melly csak annyiböl is fontos idöszakot képezend a' megye alkotványos életében, mivel az országgyűlés is ez évben fog megtartatni,

* Csak most elsöben hallatá magát, holott igen szeretnénk, ha többször is részt venne gyűléseinken. Lev.

a' higgadt tanácskozást, egymásiránti méltányöl figyelmet fentartani igyekezzenek. — Szomorú kötelességét teljesíti egyuttal, midön azon gyászos veszteségröl, melly az ország közönségét nádor ő cs. k. főhercegségének elhunyanában érte, a' megye közönségével tudatá sat. kérvén az erre vonatkozök kir. intézvényeknek fölolvastatását elrendeltetni. — Mire nyomban a' htanácsnak azon intézvényei olvastattak föl, mellyek közöl az elsöben fenséges örökös cs. kir. főherceg országunk nádorának elhunytát, s ő felsége ap. királyunk által minden kir. hivatalnoknak megparancsolt 3 hónapi gyászt, — a' másikkban pedig szinte ap. királyunk által az elhunytak fia István országunk k. helytartójává ideiglenesen kegyelmesen történt kinevezetését tudatja. —

Melly gyászos tudósítás valamint egy részöl fájdalommal érzéssel tölté el a' megye közönségét azon érzékeny veszteségen, melly félszázadon tul az ország legfényesebb hivatalában tündökölt, s a' haza emelkedésében öly megközelíthetlen érdemekkel fényelt, s ép ezért a' nemzet öszatlan szeretetében részesül nádorának halálában a' közös hazát érte, úgy kedves reményeket gerjesztett, s édes örömrést árasztott fölséges ap. királyunknak azon atyáskodó gondossága, mellyel a' boldogultnak, már atyja érdeménél fogva is a' hazával öly szorosán özvetkezett, de ön kitinö tehetségei által is szép jövö zálogát nyujtök István cs. kir. főherceget annak helyettesévé, s fölséges személyének helytartójává ideiglenesen kinevezni méltóztatott s így szerencsésen találkozva a' nemzet minden fiainak élénk ohajtasával erőlyes biztosítást nyujtök annak, hogy a' midön az ország alkotványos jogának gyakorlataival élni engedtetik, ö nádorrá leendő választás által magához még szorosabban csatlakozni szerencsés leend.

Azért egyezök akarattal, örömmel fogadván a' rendek elnököl alispán urnak indítványát, hogy ő felsége kegyes szándékához teljes készséggel de bensö érzetből is járulván általános végzés által is elhatározták: hogy mind a' levelezésben, mind a' ruházatban 3 hónapi gyásznak külsö jelei is alkalmaztassanak. A' megyés püspök által tartandó engesztöl sz. áldozatban a' rk öszves közönsége részt vegyen. — Másrészöl ő felségének hódölöl fölírásban hálás köszönet fejeztessék ki azon atyai kegyes gondoskodásáért, mellyel a' hon boldogságát előmozdítani törekvö szándékának megfelelően cs. kir. föhg István kir. helytartójává kinevezni méltóztatott. — Tolmácsoltatni fog a' fen tisztelt fenséges föhgnek a' megyének dícsölölt atyja halála feletti érzékeny részvéte, s kinevezetésén támadott lelkes örvenkezés, s egyuttal megkéretni határozatott, az e' ezétra Sz. J. első alispán ur elnöklele alatt s B. G. megyés püspök ur szönkölatá mellett választott nagyszámú igen fényes küldöttségnek kegyeseni elfogadására. — Végre követeiknek adandó utasításul előre feljegyeztetni rendelték, hogy a' midön a' nádorválasztás or. gyűlésileg történni fog, szavazatukkal a' mélyen tisztelt kir. föhgnek nádorrá leendő választását eszközöljék, — úgy ezen utasításokhoz hasonló intézkedések megtételére minden törvényhatóságok is fölszöllítatni rendeltettek.

Ezekután másnap reggeli 9 órakor megyénk rendei mint m. püspök ur által kitüzött gyászmise megtartására nemzeti diszköntösbén, s feketén behuzott karddal indultak a' nagy sz. egyházba, mellynek nagyobb része a' hullámzó tömeg által már elvölt foglalva. — Fényes ravatal volt felállítva az egyház fööltára előtt — mellyen V. d. r. Ferdinand ur derék hazánkfia által igen jelesen talált elhunyt nádorunk arezképe volt látható, alatta ezen felirattal:

„Hadban és országgyűlésén
Jog és a' törvény föszékén
Honunk dícsö nádora:
Ös alkotvány s nemzetiség
Szellem s anyagi miveltség
Hü pártölöl nesztora
Hamvainak.“

A' ravatal körül a' megyei tisztök diszelgett, s felmutattatott a' gyászmise áldozat az egek urához; — mindenkinek nagy bánat fogta el keblét e' gyászos halál által hazánkat érte fájdalmas veszteségért, — mert ö volt az, ki a' nemzet komolyabb viszontagságiban rokon részvétellel ösztözött, — ö, ki a' nemzet s fejedelem közt megkivánt bizalom s egyetértés szent malasztját fentartani, — a' megindagottat helyre állítani öly szerencsés sikerrel törekedett, — ö, ki a' nemzetiség fentartásában, szilárdításában dícsö példával mutatkozott stb. stb. — Bánatos kebellet, s azon biztos remények közt hagytuk el az egyházat: hogy talán ezen örökre elfelejthetetlen atyánk helyett — kinek áldás szent hamvaira! — a' magyarok nagy istene által egy másik hasonlóval fogunk megáldatni. (Folyt.)

ERDELYI ORSZÁGGYÜLÉS.

(Az urbér feletti tanácskozások folytatása.)

XXXI. Országos ülés febr. 6kán. Targy: az 1920beli öszseírás rectificatiójának mikénti eszközlése. Ezen tanács-

kozás három ülésen át tartott, midön is elnök ö nmlga a' vélemények egyeztéböl a' határozat kimondásakor a' XXXIII. országos ülésben megemlíté: mikép régóta szerencsés a' kk. és rr.-nek enuciálni, de megvallja, a' mai enuciatiojánál terhesebb egy sem volt. Ez aggodalmát önmglga, késöbb a' vélemények kiemelése folytán azzal kívánta igazolni, hogy Dobokam. b. főispánja indítványában öly dolgok foglalvák, mellyek még tanácskozás tárgyai nem voltak, és így status questionist nem tűzhet ki, hanem ha a' m. b. indítványozó ur javaslatából mind azon nem tárgyalat kérdések érintését kihagyja. Azonban a' nézetek utöljára a' Dobok. főisp. és Alsöf. köv. jelen stat. quo-hoz rectificatio iránt tett javaslata köztöl oszolván meg, a' dobokai főispánt pártölöl rész kívánta, hogy véleménye, mivel, mondának két napi tanácskozás folytán minden, a' ki mellette nyilatkozott, megfontolta, hogy helyes e' vagy nem? kitüzessék. Maga az indítványozó b. főisp. ur pedig nyilvánította, hogy a' javaslatában állítölag praecooccupált dolgok csak elvileg vannak érintve. Ehezképest miután egy a' dobokai és alsöfejeri közt állö középjavaslat elbukott, elnök ö nmlga kitüzte: a' jelenlegi status quo-hoz történnék e' a' rectificatio vagy nem? (Többség: nem.) Most heves vita keletkezett. Sokan nyilvánították, miszerint azért, mert a' status quo elesett, még nincs elfogadva a' dobokai javaslat. Ez ezt pártölök azonban kívánták, hogy tüzessék ki. Elnök ö nmlga kitüzte, és a' többség elfogadta. Kolozs-, Küküllö-, Krasznamegyék és Udvarhelyszék követei, azon felhozott okökböl, mert a' dobokai javaslat elfogadásával meg van sértve az 1791: 11. tez. által biztosított tanácskozási rend, miután benne öly dolgok határozatnak el, mellyek előleges tanácskozás tárgyai nem voltak, s általa a' nemesi allodiatúráknak soha semmi törvény által kétségsébe nem hozott tiszta tulajdonossága is sértve van: ö felsége elébe is felterjesztendö külön véleményt jelentettek. Az érintett határozatot közelebbi számunkban közölni, nem állott hatalmunkban. Különben is maga az azt elfogadö többség úgy nyilatkozott, hogy a' szerkezetre nézve nem kíván az indítványozö szavaihoz ragaszkodni. A' határozat voltaképeni megállítása tehát még a' követköző ülésben történnendö jegyzökönyvhitelesítéstöl volt feltételezve.

XXXIV. Országos ülésben febr. 12én az előbbi határozatröl szööl jegyzökönyvi pont ekép lön felolvasva: 1) Ha az öszseírásban feljegyzett mennyiség urbéresi kezeken lenni nem találtnék, és az urbéres, vagy ezt védö magistratus fiscalis meg nem tudná bizonyítani, hogy ezen 1820ban öszseírt mennyiség földesur által urbéri per utján kelt határozaton kívül csonkítottatott volna meg, azt a' földesur ki-pötölöni nem tartozik; ha pedig azon kivül vett volna el földet, annyiban tartozik pötölöni, a' mennyiröl bebizonyították, hogy elvett volna. 2) Minthogy hazánk fenállö törvényei bizonyos körölmények közt adó alatt levö tiszta colonicaturát allodizálni és nemesi bitökhöz csatolni engedik, az ölyen körölmények közt a' fenállö törvények értelmében az 1819-20ban egybeírt földmennyiségböl allodizáltak és nemesi bitökba vettek, az említtett törvények feltételei mellett ezüáltal is földesuri kezeken maradhatnak. 3) Ha a' jelen szolgálati állások szerint, egész, fél, negyed, vagy nyolczad szolgálatot tevö colonusoknak az 1819-20beli conscriptióban feljegyzett fölekböl annyi nem jutna, hogy eddigi szolgálatauk arányában ezental is egész, fél, negyed, vagy nyolczad szolgálatot tevö urbéresek lehessenek, ezeknek a' nettalan akármí czím alatt most urbéresi kezeken levö fölekböl állományuk úgy pötöltassék, hogy az urbér behozatalával a' meghatározandö mennyiség arányában, egész, fél, negyed, vagy nyolczad szolgálatot tevö urbéresek lehessenek. A' kipötölásra fenhagyott mennyiséghez nem értetödven azon fölek, mellyek hódölösöknek, curialistáknak, továbbá zselléreknek söt colonusoknak is a' földesur külön használata alatt levö allodiumökböl szakasztattak ki. 4) Ha a' sokszor említtett urbéri feljegyzésben felírt urbéresi kezeken levö fölek mennyisége, az urbér behozatalával, a' fen említtett arány szerint való szükségét felülhaladni találtnék, ez is urbéresi kezeken marad, ha a' földesur bebizonyítani nem tudná, hogy rendes használata alatt volt allodialis fölekböl dictáltatott volna be.

XXXV. országos ülés febr. 22én. Targy: az urbéri 2ik törvényjavaslat. Jegyzökönyv olvasása közben Dobokam. főispánjának az udvarhelyszéki óvársra tett ellenövása lön felolvasva, mi is sokak által pártöloltatott.

Udvarhelyszék e. köv. a' felolvasott ellenövást öllöleg hivatkozök elnök ö nmlga nyilatkozatára, miszerint azon tárgyak, mellyek az 1819ki öszseírás rectificatiója iránt kelt határozatban befoglaltatnak, sem kitüzve, sem tanácskozás alatt nem voltak; hivatkozök a' köztudomásra, miszerint az urbériség kérdése feletti előleges tanácskozások alkalmával épen Dobokam. főispánja indítványozta, hogy az irtások dolga késöbbre halasztassék.

Ölvastatott továbbá Belsőszöln. követeinek az emli-

tett határozat iránt felvilágosítást kívánó beszéde. Dob: főisp. fentartja jogát ellenjavaslatok beadására.

A' jegyzőkönyv azon pontjában, mely az írtásokról határozatot tartalmazza, Zarándm. főisp. indítványára, az 1791: 26. Czikkben kívül a' 30ik is említve leendő, mint a' melly indítványozó szerint, világosabban kifejezi a' földesurak az írtásokhoz tulajdonosságát.

A' székely katonaság ügyét illetőleg Udvarhelyszék követe óvást jelent minden oly intézkedés ellen, melly a' törvényellenes adóval különben is túlterhelt székely nemzetre újabb terheket hártandana.

Belsőszoln. e. köv.: A' kk. és rr. folyó hó 12kéni ülésökben hozott határozatokra tett észrevételei és azon határozat értelme és iránya tiszta megérthetése végett azon határozat hozó többséghez terjesztett felvilágosítást kérő kérdései, mellyek jegyzőkönyvbe ígatva, csak az előbb olvastattak fel, helytelenség, sőt ok nélküli gyanúsítás vádja alá jöhetnének, mihelyt azon fenebbi határozat létrejöttének története a' most eleven emlékezet köztudatából elenyészne. Kénytelen tehát szóló e' mostani és jegyzőkönyvbe ígatandó újabb nyilatkozatával kipótolni azon hiányt, melly a' történetek lényegéhez tartozva; azokat kiegészítő adatul szolgáló, valamint szóló helytelen kétkedés vádja alól felmenti. A' kk. és rr. elhatározók e' folyó hó 9éni ülésökben, hogy az 1819-20ki öszeírás az urbériség tisztába hozatala alapjául elfogadják oly fenhagyással, hogy az abban létező hiányok rectificatio útján kipótoltassanak; és már nem az, hogy mi urbériség, mert ezen kérdést az 1820beli öszeírás elfogadása megoldotta, hanem csak a' fenhagyott rectificatio mikénti végrehajtása módjának elhatározása vala a' kk. és rr. elébe kitűzött kérdés. Az e' feletti vitások között Dobokam. főisp. ómlga teve egy indítványt kész szerkezetben javalva, melly így szólott. (Itt felolvasva szóló a' Dob. m. b. főisp. által tett javaslatot.) Ezen szerkezet a' kk. és rr. többségének hozzá csatlakozása által határozattá vált. Ezen szerkezet határozattá válásának módját és a' tanácskozásnak erre vonatkozó oeconomicáját illetőleg tettek óvások, ellenmondások többek által. Szóló mielőtt illet tenne, érteni kívánta a' határozatot, s megtevé az eljárás körüli észrevételeit, a' határozat érdemét illetőleg felvilágosításért folyamodott a' többséghez. Azonban említett észrevételei megtétele után a' már elfogadott szerkezet többféle változtatást szenvedett annyira, hogy noha értelme, mennyiben ezután is előtte oly maradt, mint addig volt t. i. olyan, mit nem értett, de szavaiban az indítványozott és elfogadotthoz alig maradt hasonló. Nem vitatja szóló azt, hogy határozatukat a' kk. és rr. módosítani sőt változtatni is hatalmukban nem volna, sőt azt sem, hogy vannak esetek, mellyekben igen üdvös volna azt tenni, s ezen észrevételeit nem is a' határozat hitelessége csonkításul teszi, hanem már jegyzőkönyvben álló észrevételei's kérdéseinek a' történetekkel szoros egybekötöttségének bizonyítása végett.

Háromszék e. k.: Mivel a' székely katonaság sérelmei iránt a' jegyzőkönyvben az áll, miszerint orvoslásokról tervkészítés a' rendsz. bizottságnak lón kötelességévé téve: nehogy ezen általános kifejezés valami hátramaradásnak legyen szülőoka, a' rendsz. bizottság helyett ezt javasolná: „r. b. jelen levő tagjai.“

Csikszék e. k.: Útasítása a' jelen tárgyra nézve, küldőinek im e' két kívánata előterjesztését teszi kötelességévé: 1) hogy a' székely katonaság sérelmeivel foglalkozandó bizottságba a' törvényhatóságokból is nevezessenek egyede; 2) ezen kinevezés a' kir. kormányzék útján történjék. Mind e' mellett szóló megnyugszik a' határozaton, mert általa küldőinek mind két kívánatát elérve látja: csak azon hozzáadást kívánna, miszerint a' rendsz. bizottságnak kötelességévé ténenék, az urbér feletti országos tanácskozások folyama alatt úgy jární el teendőiben, hogy munkálata az urbér bevégeztével rögtön tárgyalás alá vétet-hessék.

Elnök erről már van a' kk. és rr. nek határozata, miszerint t. i. a' munkálat minél előbb elkészíttessék, hogy a' törvényhatóságokkal közöltetvén, országos tanácskozás alá lehessen venni.

Ezek után a' k. kormányzék a' kk. és rr. körében megjelenvén, kormányzó ó nmlga felolvasatta a' tisztválasztás tárgyában érkezett k. k. leiratot és törvényezikket:

Mellyben ó felsége a' dec. 19én 1842ben felterjesztett törvényezikket megerősítve leküldé, miután kegyelmesen megegyezett, hogy a' jegyzői hivatalok is időszakosként változók — ambulancia — legyenek, és minden három évben a' vallásoknak egyenlőségére ügyellessel a' megyék szabad választása által töltsenek bé. Ó felsége az említett és leküldött formában megerősített törvényezikkre nézve nem kételkedik, — hogy a' rr. ó felsége kegyelmét hálás indulattal fogják fogadni, s azon megerősített törvényezikket maga módja szerint kir. jóváhagyás alá mentől előbb felterjesztendik. — Egyébíránt a' RR. ér-

dekl felírása többi tartalmát illetőleg, ó felsége a' nov. 3án 1840ben kelt kegyelmes leiratában s' arra nézve kiadott más kir. végzéseiben foglalt kir. akarata nyilvánítására hivatkozik.

A' kir. leirathoz van mellékelve az 5 \$ból álló törvényezik. Ennek tartalma: 1 \$: A' magyar megyékben és székely székekben, minden állások három év elteltével megújítatnak, kivéven a' kir. pénztárnokságot, mellyre csak az ürességben jövés alkalmával történik választás. —

2 \$: Az 1791beli 12dik törvényezik szerint a' magyar törvényhatóságokban a' vallások egyenlőségére ügyellessel a' kijelölést a' főtiszt teszi minden királyi megerősítés alá tartozó hivatalra, millyenek főbírák és alispánok a' megyékben, alkapitányok a' magyar vidékekben, alkirálybírák a' székely székekben, és a' kir. pénztárnokok minden törvényhatóságokban, s a' kir. kormányzék útján a' vallások illetőségére leendő ügyellessel megerősítés végett felterjesztendők lesznek, oly törvényhatóságokban, hol három valás van, mindenikből egy egy egyed, a' hol pedig két vallás van, a' két vallásból többséget nyerteken kívül a' harmadik helyre az menjen be, ki vallásra ügyellessel nélkül legtöbb szózatot kapott, a' hol pedig egy vallás van, ott a' három többséget nyert egyed. A' hivataloskodó tisztak a' kir. megerősítés leérkezéseig maguk tisztökben megmaradandnak —

3 \$: A' jegyzők a' főtiszt által kijelölés után a' vallási egyenlőségre tekintettel a' közgyűlések által szabadon választatnak. — 4 \$: Valamely hivatal a' három év előtt ürességbe jövén azt a' főtiszt az azon törvényhatóságbeli tisztak és ülnökök közül valamelyikre, ki képes leendő, három hónap alatt tartandó közgyűlésig rá bízhatják, s ez idő elteltése után gondoskodniok kell azon hely törvényes betöltéséről. — 5 \$: Az 1791beli 12dik törv. czikk s' más a' tisztújítást illető törvények, mennyiben e' törv. czikk által meg nem változtak, tovább is erejökben megmaradnak.

A' kormányzék távozta után:

Elnök: Napirendre lüzte volt az urbéri második törvényjavaslatot; miután a' kk. és rr. e' feletti előleges tanácskozásait bevégezték, méltóztassanak hozzászólni. E' törvényjavaslat három tárgyat foglal magában: a) az osztályozást (classificatio); b) a' telki állományok mekkoraságát és c) a' szabályozást. A' tanácskozás könnyítése végett e' tárgyakat az érintett renddel külön külön véli felveendőnek; azért is előbb az osztályozás iránt méltóztassanak nézeteiket előadni.

Vizakna e. k. A' helységek osztályozására nézve törvényezikbe ígatottat kívánja a' kir. kormányzék 1821/2-ben készült osztályozatot, melly mellett szólnak épen azon alapelveken gyökerezik, mellyek szerint a' rendszeres bizottsági javaslat is kívánja az osztályzatok megtételét alapítani; és ezen alapelvek alkalmazása minden egyes helységre nézve nem felüleges elsiéssel, hanem szigorú bírálat után történ, mint erről mindenki, ki azon osztályzati munkálatokkal alaposan megismerkedni kívánt, meg lehet győződve, valamint arról is, hogy egy ma kiszállandó küldöttség legigazságosabb eljárása mellett is honunk helységeit különben osztályozni nem lenne képes. És midőn egy ilyen osztályzat már készen áll előttünk, s midőn az urbér béhozatalát egy újabb de eredvényre nézve a' meglevőnél semmiben különbözni nem fogó, azonban igen is sok időt és költséget igénylő osztályzat kidolgozásával hátráltatni épen az urbéris, ezen, terhelteiseiben könnyebbülést óhajtó néposztály érdeke ellen volna, akkor ezen osztályzat el nem fogadása az urbér siettetése elleni ténynek mondat hatnék annyival is inkább, mivel az urbérnek a' földbirtokrendezéssel kapcsolatba vétele épen az urbér haladékat nem szenvedhető létre jöhetése szempontjából nem fogadtatott el. — Tesznek némelyek ellenvetéseket ezen osztályzati munkálat ellen: mondják, hogy önérdékek legyezésével maguk a' megyék csinálták; de nem kell feledni, hogy a' megyei munkálatok a' kormányzék szigorú vizsgálatán szűrődtek át, melly az igazság érdekeit helybeli érdekeknek alárendeltetni nem engedé. Kritizálni legkönnyebb dolog, az egykori kriticus valamely könyv felett bíráló itéletet mondhatni vélt a' nélkül, hogy szükséges volna azt elolvasni. Illy elsiétt itélet lenne azé is, ki azért, hogy ama munkálatban valamely falu, mellyt ó második osztálynak tart, az elsőbe tétetett, az egész munka felett rozszaló pálcát törne, mert ki tudja elfogulatlan bírálat után, vajjon nem a' munkálatnak lenne ó igazga? Igen mert ezen osztályzati munkálatot megállító kir. kormányzék minden még a' legkisebb részletkéig kiterjedő körülményekre is az előtte álló adatok nyomán figyelemmel volt, miről több példát tudna sz. felhozni, legyen elég csak azt említnie, hogy Kolozsmegyében mezőségi helységek, mellyek köztudat szerint legjobb gabonatermő s' igen bőv határral bírnak, mind e' mellett is azért, mivel piaczos helyektől valamennyiben távol fekszenek, a' második osztályba sorozta. Ezen osztályzat elfogadását ajánlja még a' testvér Magyarhon példája. Ott a' helységek különböző osztályzata megyénként még Mária (a

réziaidejében készült, s az 1831/2-iki törvényhozás még sem csinált újat, hanem a' meglevőt ígtatta törvénybe. Ezen 1822ki osztályzat nem oly régi, alig 24 éves, azért sokkal inkább elfogadható. Ezt kívánja szóló is azon módosítással, hogy ha az urbértvégrehajtó bizottság előtt valamely helységre nézve 1822 után oly nevezetes változás fedeztetnék fel, miért annak osztályzatán változtatni kellene, azt a' rendsz. bizottsági tervben megállított javalmak tekintetbe vételével megtehesse.

Ezen előadást követett egy pár rövid nyilatkozat után elnök ó nmlga a' classificatiót illetőleg határozatul mondja ki, miszerint: „Az urbéri állományok kiterjedésének czélszerű meghatározása végett 1820ban megyénként megtett és a' k. kormány útján megállított helységek osztályzatot a' kk. és rr. elfogadják.

A' második kérdést, t. i. az urbéri állományok mekkoraságát illetőleg nem igen hoszszas vita után következő határozat keletkezett: „Egyáltalában minden urbéris bel állományának kiterjedését 400 □ ölteendő; hol ezen mennyiség a' ház körül kiszakasztható nem volna, ott a' hiány a' falu közelében minden évben használható földdel pótlottassék; e' földek minden ezeken fekvő tartozásokra nézve belső állományi természetűket mindenestre megtartják; hol pedig a' belső telek a' 400 □ ölen felül 800 □ ölet meghaladna, az ezen felüli mennyiség a' külsőségek pótlásába kétannyiban számítassék. A' házas zsellérekre nézve azonban az 1820beli öszeírás állás oly móddal állítatik meg, hogy hol a' kiterjedés 400 □ ölen alóli lenne, annak kiegészítésére a' zsellérnek követelése nem lehet, a' 400 □ ölen felüli mennyiségre nézve pedig a' föld használata természeté szerinti szolgáltatás mennyiség határozandó. Ezen egy eseten kívül a' házas zsellérek általában urbéris külsőségek nem illetik.

A' fenebbi határozatban megállított osztályzatokhoz képest csakugyan 1820ban a' megyék véleménye meghallgatásával a' k. fő kormány által megyénként javasolt külsőségi mennyiséget a' kk. és rr. elfogadják és azt törvénybe ígatva sinormértékül alkalmazni határozzák. A' kaszáli mennyiség minden évben használható kaszálokra értetik, mihez képest a' váltólag használható aránylagosan számítandók.

Az állományok terjedelme megszabására használandó holdak mindenütt 1600 □ öllal számítandók.

A' 3dik pont feletti tanácskozás következő ülésre maradt.

ELŐLEGES RÖVID KOZLÉS. A' XXXVI. országos ülésben febr. 24én jegyzőkönyv hitelesítés alkalmával a' tegnapi határozat oda lón módosítva, miszerint a' k. kormányzék által 1821ben és 22ben véghezvitetett classificatio nem csak említve, hanem egész terjedelemben be leendő ígatva a' jegyzőkönyvbe. A' 2ik törvényjavaslat harmadik ága t. i. az urbéri állományok szabályozása felett a' tanácskozás bé nem végződött.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Az amerikai sereg Mexicóban tovább nem haladnak eddigeli irányukban mint Saltilloig. Taylor tábornok szállítási eszközök hiányáról panaszokodik, s Veracruzot azon pontnak tekinti, hoonan Mexicóra lehessen törni, egyszersmind kijelenti, mikép 15 ezer önkéntes további felkészítése szükséges. A' congressus elibe egy bill terjesztett, melly a' külföldi szegények és fegyenczek behozatalát az egyesült státusokba korlátozni fogná. Az élelemszer kivétel az amerikai kikötőkből folyvást igen tetemes volt. Szállítási hajók után főleg London és Irlandra nézve sürü kérdezősködés volt.

SPANYOLORSZÁG. Mindkét kamra elibe okirományok terjesztettek a' házasságokat illetőleg, de mik csupán Isturiz és az angol követ közt váltott jegyzékek, más iratok, ugymond a' miniszterelnök, a' külügyi miniszterségben nem léteznek. A' franciaországi közlekedések részint szóval Bresson gróffal, részint a' legfelsőbb uraságok között történtek. D. Henrik infans Castellan gróf nővérével, ki egykor kamarásnője volt a' királynőnek, a' házassági szerződést már megkötötte, mellyet azonban Izabella királynő helyben nem hagyott s az infanst újra számüzette Madridból. Az infans a' parancsnak engedelmelkedni vonakodott.

Don Carlos, kit a' modenai hírlap Molina gróf ó fels. czimmet emlit, nejevel s fiai don Carlos don Fernandoval jan. 30kán érkezett Modenába. Febr. 6kán ment véghez ifjabb don Carlos s Mária Beatrix modenai kir. főherczegnő közt az egybekelés.

Febr. 4kei madridi hírek szerint paulai Ferenc infans legöregebb leánya Luiza (szül. jan. 11. 1824.) Altamara gróf fiával s Henrik infans Castella gróf testvérével fog egybekelni. Paulai Ferenc infans is (özvegy 1844. jan. 29ke óta) újra meg akar házasodni. — Nem Mon, hanem Isturiz van állítólaga a' londoni követállomásra szánva.

ANGLIA. A' közönség fő figyelme most a' Bentinck lord által indítványozott irlandi vasuti billre — mit a' whig lapok Bentinckféle szappanbuboréknak neveznek — volt fordítva, mivel Russell lord az alsóházban ezen bill elfogadásától függeszté föl kabinete viszszalépését. Az „irlandi tagok“ febr. 11kei ülésben sokat fáradoztak ezen bill fölötti tanácskozás elhalasztásán, de Russel lord igen hőlesen 's igen szilárdul ahhoz ragaszkodott, hogy az tüstint vétessék vitatás alá, mert ha keresztülmegy, a' felelősséget ő nem vállalja magára, hanem essék az a' rendszabály elmés szerzőire.

Febr. 11kén halt meg alnivic-castlei (Northumberland) mezei lakán Northumberland herceg harisnyarend vitéze életének 62 évében. Miután magtalanul halt meg, testvére Prudhoe báró hajóskapitány nyeri meg a' hercegczimet.

FRANCZIAORSZÁG. Febr. 2kai algiri hírek jelentik, miszerint az Uled Nail törzs ellen Morey tábornok alatt elindult hadláb egy ütközetet állott ki, mellyben az ellenség ugyan sokat vesztett, de a' francia seregszótály dicsősége szinte némi áldozatba került. Innen az következik, hogy Bu Mara arab főnök ismét befolyást nyert e' tartományban. Jussuf tábornok erre parancsot nyert, miszerint egész lovasságával csatlakozzék Morey tábornokhoz.

Febr. 10kei követkamrai ülésben Blanqui ur szónoklatára a' trónbeszédnek Franciaország kereskedelmi ügyét illető szakasza a' szabadkereskedési társaság értelmében fogadtatott el. Ugyanez ülésben kérdé Castelane, mi vezethette arra a' kormányt, hogy Dumas Sándornak Afrikába rándulására státushajót adatott rendelkezése alá. A' hadtengerészügyi miniszterek kijelenték, mikép ez tévedésből történt. Salvandy nyilvánítá, miszerint Dumas tőle sem Madridba, sem Tunisba, hanem egyedül Algirba kapott megbízatást. Egyébiránt Dumas már előbbi kormányok alatt is kapott hasonló megbízatásokat, a' nélkül, hogy valamely kamrai bizottság ez ellen nyilatkozott volna. Szólo nézete szerint érdekében fekszik az országnak, hogy Algir 's Franciaország közt mindinkább szorosabb legyen a' kötelék, mi leginkább irodalom által történhetik. — Az aggbajnok Bugeaud marsal botrányra keresett okot e' kikül-

detésben, 's különben is izgékony természete nagyon felingerült miatta. — Thiers párthivei száma a' követkamrában még csak mintegy 25 főre megy, épen annyi azoké, kik Billault 's Dufaurehoz pártoltak el tőle.

OROSZORSZÁG. Sz. Pétervárról febr. 6káról írják, mikép a' szászországi 's czári udvar közt Constantin nagyhercegnek Alexandrina hercegnővel szándékolt egybekelése által bensőbb rokonsági kötelék készül létesülni, melly azonban csak másfél vagy két év múlva fogna valósulni, mivel a' nagyherceg legközelebbi évben egy utazást szándékszik a' világ körül tenni. A' kelettartományi görög papság a' pétervári zsinattól egy rendeletet nyert, miszerint a' protestánsoknak görög vallásra térítése miatt minden császárszövegtől tartózkodjanak; az ellenkezőleg eslekvők szigorú törvényes büntetés alá vettek. — Az urali 's szibériai aranyföveny-üzletek mindinkább növekvő gazdaságot fejtenek ki. 1819ben fűdöztek fel az urali aranyfövenytelepeket, 's azóta évenként nagyobb jövedelmet adnak; a' szibériai aranyfövenytelepek pedig tíz évvel később 1829ben lőnek felfűdözve 's főleg az utóbbi hat évben igen dusan jövedelmeztek.

GÖRÖGORSZÁG. Az Athenében levő török követ 's görög kormány közt meghasonlás létezik, melly valószínűleg annak más képviselővel felváltására vezetend. Ugyanis Karatassos ezredes királyi hadsegéd, ki családügyekben Konstantinápolyba utazni kényszerült, utlevelével láttaomoztatás végett a' török követhoz fordult. Utóbbi ezt megtagadta azon okból, mivel Karatassos állítólag azon görögök névjegyzékében foglaltatik, kik 1841ben a' fényes porta ellen indított macedoniai mozgalmakban részt vettek. Midőn erre a' király Mussurus követnek azt üzené, hogy segédje jó magaviseleteért kezeskedik, Mussurus azt visszonzá, mikép ő utasításhoz ragaszkodni kénytelen, 's semmi más tekintet által nem engedi magát vezéreltetni. Ez jan. 24kén történt. Következő nap a' görög udvartánczestélyt adott, mellyen a' török követ is nejjével együtt megjelent; ekkor Otto király hozzá közeledék 's mondá: így veszi tekintetbe ön egy király biztosítását! 's hirtelen elfordulván, alkalmat sem adott neki mentegetőzésre. Mussurus

erre egy mellékeremben Lyons angol követtel értekezett az esemény fölől, néhány percczel később nejjével együtt eltávozott 's következő nap Kolettishez egy jegyzéket küldött, mellyben a' király által hozzá intézett néhány szigorú szó magyarázatát kéri. Kolettis kitérőleg válaszolt, azonban egyszersmind körülményes jelentést küldött az egész eseményről Konstantinápolyba, miszerint az ottani görög követ a' portát az ügy eredete 's folyama fölől szorosán tudósíthassa. Megjegyzendő, mikép Mussurus ur oly gyakran tanusított tapintathijánya, udvar iránti figyelmetlensége, szenvedélyessége 's főleg pedig azért, mert viseletében egészen Lyons nézeteihez alkalmazkodott, 's ennek minden alkalommal kész eszközül szolgált, már régóta nem bírja az udvar kegyét.

TÖRÖKORSZÁG. Jan. 16kán tartott divánülésben, mellyen maga a' szultán is jelen volt, Konstantinápolyban a' nyilvános rabszolgavásár megszüntetése határozatott, 's ekkép egyszersmind azon statusjövdelem, mit a' kormány az ottan eddigelő divatozott embervásárlásból húzott, meg lőn szüntetve. — A' nagyvezér orvosainak egyike, egy Paläologos nevű görög kereszttyén, nem rég Konstantinápolyban egyik betege látogatására lovagolt, 's azon szerencsétlensége történt, hogy átlövagoltában néhány zöld turbánt sárral megfecsente. A' törökök lerántották őt lováról, megverték 's épen az őrhelynek adták által, midőn Rezsid pasa, ki arra történetesen keresztülkocsizott, közbeveté magát. A' fenytést érdemlettek az igazságszolgáltatás kezébe jutottak 's daczára minden kibeszélés 's ajánlott kezeségnek szigorun megbüntettek.

Jan. 26kai konstantinápolyi hírek szerint az utóbbi időben Konstantinápolyban oly gyakran előfordult titkos gyilkossági 's sebesítési esetek következtében a' porta kényszerítve látta magát nyilvános 's titkos fegyverviseletét legszigorubbán megtiltani. Az erre vonatkozó rendelet emlékirat alakban valamennyi külföldi követséghez megküldetett. Sürün beszélék, hogy a' Konstantinápolyban alapított szándokolt nemzeti bankot csakugyan életbe fogják léptetni. Több bankár 's nagykereskedő máris közlé véleményét egy illetén rendszabály czélszerűsége 's módjoni létesítése iránt.

18ik szám.

É R T E S Í T Ő .

1847.

Tisza- gőzhajózás.

A' tiszai első magyar gőzhajó-társaság választványa folyó évi február hó 9dikén tartott ülésében elhatározá, mikép az aláírt részvényesek által aláírásaik 20%-je a' programmban világosan érintett kötelezettségek mellett befizetessék.

Minélfogva e' társulat részvényes tagjai tisztelettel felkéretnek az általuk aláírt összegek 1/2 részit azaz 20%-t f. évi martius-hó 15ik napjától szinte azon hó 31dik napjáig bezárólag, Pesten választványi tag V o d j a n e r Sámuel urnál lefizetni, kitől egyszersmind a' fizetések teljesítése alkalmakor illető ideiglenes részvényjegyeiket is átveendik. — Megjegyeztetvén itt egyszersmind az, hogy ha netalán valaki kevesebb sommát irván alá, fizetését jelenleg egészen kívánna teljesíteni, az szabadságában álland, 's arról minden esetre nyugtatványoztatni fog, azonban rendes részvényjegyét az oly egyed is, csak az ideiglenes jegyek általános becserélése alkalmakor fogja kezébe vehetni.

A' nagygyűlés határnapját illetőleg:

A' program szerint f. évi január hó folytán megtartatni rendelt nagygyűlés az időközben fölmerült akadályok miatt a' kijelölt hónapban meg nem tartathatván, a' tiszai első magyar gőzhajó-társaság Pesten, Ullmann-ház tiszaszabályozási társulat teremében tartandó nagygyűlésére megjelenési határnapul f. évi martius-hó 19dik napja tűzetett ki. Melly határnapra az illető részvényesek 's e' vállalat barátai megjelenni tisztelettel felkéretnek. E' gyűlésnek többek közt egyik tárgya lesz a' választvány által hajók építése iránt történt intézkedések megerősítése.

Miután a' t. cz. ívtartók hírlapok által ivernek f. évi martius hó elejéig beküldésére megkértek: ezen korábbi határozat olyformán módosittatik, mikép az illető t. cz. ívtartók, ne a' kezeiknél levő aláírási iverket, hanem — azokat magoknál, 's az aláírásoknak továbbra is folytonosan nyitva tartván — csak az aláírások sikeréről készitendő pontos kimutatásaikat sziveskedjenek f. évi martius hó 15keig választványi tag Vodjaner Sámuel urhoz beküldeni. — Kelt Pesten, 1847. évi február-hó 9kén tartott választványi ülésből.

Décsey Lajos társulati ideiglenes jegyző által. 3—3

Ház — puszta telek — szőlők.

Néhai Horvát István magyar fő iskolai kir. oktató halála után, az örököseit illető K a p. M e g y e r i Istvánhegyen levő kiszabott állandó adóju tizenhárom fertály s z ő l ő — mellyekhez, javítás okáért, két halomra rakatott mintegy száz szekényi trágya is járul — akár együtt, akár pedig, az ut menete szerint, három darabra szakítva, a' legközelebbi reánk jövő bójtmás hava 11dikén esütörtökön, az uritezabeli 453d. számú Trattner Károlyi ház második emeletében balra, — bójtmás hava 13dik napján szombaton pedig, sz. kir. Pest belvárosában létező Leopold utca i 248d. számú sz e g l e t h á z, és a' Jozsef külvárosi Konti utca z a b e l i 1189d. számú kerített kettős telek, a' város telekbírói hivatalában, 9—12 szokott délelőtti órák alatt tartandó árverésre bocsáttnak, és készpénz fizetésért, avagy árai két harmadára nézve nyújtandó törvényes biztosságu hitelre, a' többet ígérőknek eladatnak. — Kelt Pesten az 1847ki bójtelő hava 24dik napján. —

1—3

Szerkesztő H e l m e c z y M i h á l y. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűvel, uri-utca 453. szám.

Duna- gőzhajózás.

Minthogy a' folyó 1847dik évi martius hónap folytán tartandó közgyűlés az osztalék-összletet meg fogja határozni, ámbár annak kiizetése folyó 1847dik évi martius 1jén megtörténendik, csakhogy az osztalék-összlet ekkor még nem tudhatni, ennél fogva az első es. kir. szab. dunagőzhajózási társulat igazgatósága ezennel tudomásul adja, miszerint f. 1847iki martius 1jén az esendő osztalékok ideiglen a' szokott mód szerint ugymint:

egy egész részvényre 12 fl. 30 kr.
és fél részvényre 6 fl. 15 kr.

ugy szinte az 500 p.ftos kötelezvény fél éves kamata 12 fl. 30 krjával pengőben az illető szelvények (coupon) átadása mellett folyó évi martius 1jétől kezdve a' társaság pénztáránál Bécsben (Bauernmarkt Nro 582.) ki fognak fizettetni.

A' részvény-szelvények a' fizetés alkalmakor egy jeggyel fognak megbélyegezteni azért: hogy ha a' közgyűlés magasb osztalék-összletet határoz, a' még azokra eső összelek, a' bélyegzett szelvények visszaadása mellett, kifizethessenek.

Bécs, febr. 15én 1847. Az első es. k. szab. dunagőzhajózási társaság igazgatósága által. 3—3

Ma jelent meg Emlé h Gusztáv bizományában 's általa a' pesti martiusi vásárra már szeltiben minden könyvárusnál kapható leszen:

„Az Árpádok“

történeti balladák- 's mondákban,

Irta
GARAY JÁNOS.

Diszkiadás, n. Sr. 15 1/2 iv, Ára 1 fl. 30 kr. p.p. — Mit n. érd. előfizetőimnek ezennel jelenteni, 's általában a' t. cz. közönségnek szives figyelmébe ajánlani van szerencsém. — Pesten martius 2kán 1847. G a r a y J á n o s, s. k. 1—3

Egyesületi hirdetvény.

Az egész tiszavölgyi társulat közgyűlésének tartása Pesten, folyó évi martius 21kére levén határozva, a' Heves városi társulathoz érdeklött részvényes tagok, folyó évi martius 10kén reggeli 10 órakor, Heves mezővárosában elnöklésem alatt, tartandó tanácskozási gyűlésen megjelenni kéretnek. Kelt Pesten, február 20án 1847.

Báró Orczy György. 3—3

A' gyáralapító részvénytársaság f. é. mart. 15kén a' bilanx 's kormányzás rendszer végképeni megállapítása végett közgyűlést tartand, (hol? jmellyre a' t. cz. részvényes tagok, az alapszabályok értelmében eleve figyelmeztetnek. Pest febr. 14én 1847. Kuthy Lajos m. k. egyesületi jegyző. 3—3